

Изводи от четвърта национална кръгла маса в България

Отчетен материал 4.1 на проект VeSMART

Отговорен партньор: ЕКОНОЛЕР БЪЛГАРИЯ

Версия 1.0, октомври 2022

Този проект е финансиран по програма Хоризонт 2020 на Европейския съюз със споразумение за безвъзмездна финансова помощ No 101033787.

Авторите на тази публикация носят цялата отговорност за нейното съдържание. Тя не отразява непременно мнението на Европейския съюз. Нито Европейската комисия, нито Европейската изпълнителна агенция за климат, инфраструктура и околната среда (CINEA) са отговорни за каквото и да е използване на съдържащата се тук информация.

Съдържание

Пленарна сесия:.....	4
Ключови изказвания от пленарната сесия:.....	6
Дискусии в паралелните сесии и основни изводи от кръглата маса:.....	7
Паралелна сесия 1: Финансовите институции като ключов фактор за изпълнението на националните програми за подпомагане.....	7
Паралелна сесия 2: Ролята на общинските системи за енергиен мениджмънт и стандарти за привличане на пазарно финансиране	9
Заклучителна сесия – Научени уроци и предстоящи дейности.....	11

ПРОЕКТИТЕ ЗА УСТОЙЧИВА ЕНЕРГИЯ НА МЕСТНО РАВНИЩЕ КАТО ОСНОВЕН ФАКТОР ЗА СПРАВЯНЕ С ЕНЕРГИЙНИТЕ КРИЗИ

Национална кръгла маса за финансиране на проекти за енергийна ефективност и ВЕИ в България

26–27 септември 2022г.

Старосел, комплекс „Старосел“ и онлайн

<i>104 представители на заинтересовани страни</i>	<i>13 лектори</i>
	<i>30 делегати</i>
	<i>61 участници он-лайн</i>

Дискусионни теми:

- Финансовите институции като ключови фактори за изпълнението на националните програми за подпомагане
- Ролята на общинските системи за енергиен мениджмънт и стандарти за привличане на пазарно финансиране.

Пленарна сесия:

Националната кръгла маса на тема „Проектите за устойчива енергия на местно равнище като основен фактор за справяне с енергийните кризи“ бе открита от г-н Драгомир Цанев (ЕНЕфект). Представители на Министерството на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ) не успяха да се присъединят поради тяхната заетост с разработване на насоките на програмата за обновяване на жилищните сгради. Целта на събитието бе да се информират българските общини за бъдещите програми за финансиране и да се получи обратна връзка, която да се представи на институциите, които администрират програмите.

Г-н Ивайло Алексиев направи преглед на постигнатия напредък на реформите към Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ) и сроковете за изпълнението на инвестиционните проекти. Той коментира, че периодичното финансиране на проекти за ЕЕ е спънка, която не позволява устойчивото развитие на бизнеса. От друга страна, има разработени стратегически документи с дългосрочна визия, като за осъществяването на заложените цели именно НПВУ ще има голям принос. Финансирането по плана се очаква да бъде извършено и отчетено до 2026 г., което е сравнително кратка времева рамка. Положително е, че към този момент в плана са заложили и редица реформи, които биха подпомогнали финансирането на ЕЕ проекти в дългосрочен аспект, като няма информация за забавяне, включително и за стартирането на Националния декарбонизационен фонд (НДФ) до края на годината. Г-н Алексиев коментира, че за част от реформите са необходими нормативни промени, които изискват работещо НС, а за осъществяването на голям брой качествени проекти трябва да се обучат и опитни кадри по цялата верига на обновителния процес. На финала на изказването си г-н Алексиев добави, че за домакинствата самоучастието е задължително и така ще бъдат привлечени и повече частни инвестиции.

Последва презентация от г-жа Магдалена Димитрова, държавен експерт, отдел "Програмиране", МОСВ, която запозна аудиторията с Програма „Околна среда“ 2021-2027 г. Тя започна с приоритет „Води“, с предимно безвъзмездна финансова помощ и малък процент финансови инструменти. По него ще се финансират мерки за събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчни води, водоснабдяване и фазирани проекти. За приоритет „Отпадъци“ отново основната подкрепа ще бъде безвъзмездна, като ще обхванат най-вече разделно събиране и рециклиране на биоразградими отпадъци, като се планира създаването на нов инструмент „Интегрирани териториални инвестиции“, както и системи и центрове за разделно събиране и подготовка за повторна употреба и поправка. По приоритетите „Биологично разнообразие“ и „Риск и изменение на климата“ също са предвидени само безвъзмездни средства. Ключов за програмата е приоритет „Въздух“, след като през 2017 г. България е осъдена поради повишение на нивата на фини прахови частици в 28 града. През последните 3 години този брой е намален до 21 общини, които са и бенефициенти по програмата. Г-жа Димитрова сподели, че са разработени минимални технически изисквания към новите топлоуреди, сред които всички видове термopомпи, повторно включване към ТЕЦ, пелетни камини и котли, като

добави, че ще бъде обърнато сериозно внимание на комуникационната кампания за гражданите на общините бенефициенти.

В своята презентация г-н Драгомир Цанев очерта рамката на националната политика за ЕЕ и посочи основните мерки, предвидени в плановете в областта на енергетиката и климата, както и целите според Дългосрочната национална стратегия за обновяване на сградния фонд. Той подчерта, че целите в стратегията предполагат 80% спестявания на крайна енергия, което изисква голям финансов ресурс, който е невъзможно да бъде обезпечен изцяло от публични средства. Г-н Цанев добави, че средствата по НПВУ се очаква да бъдат използвани за сериозно подпомагане на политиките за сградно обновяване, но е важно да се планира връзката на различните политики, които от своя страна са обусловени от серия реформи, които трябва да улеснят изпълнението на различните предвидени програми. Последва представяне на напредъка по всяка от реформите, а след това бяха отчетени предложенията за промени в ЗУЕС, които биха улеснили взимането на колективни решения и краудфъндира, но все още липсва надежден механизъм за контрол и санкции. Що се отнася до въпросите, свързани с дефиницията за енергийна бедност, г-н Цанев сподели, че понастоящем се обсъждат техническите детайли и принципите на прилагане. В заключение, той направи обзор на целите, заложи в НПВУ за обновяване на публични сгради и разпределението на бюджета според типа на общината и типа на сградите, като представянето му завърши с редица въпроси, които НПВУ повдига.

Г-жа Таня Христова, кмет на община Габрово и председател на ОМЕЕ ЕкоЕнергия, говори относно очакванията и инвестиционните потребности на местните власти. Тя сподели, че националните програми, които са важни за общините, не са базирани на качество и стандарт, които да служат като модел, като най-вече се отчитат количествени индикатори. От друга страна, финансовият ресурс по НПВУ няма как да бъде достатъчен да реши всички съществуващи проблеми. Според г-жа Христова съвместната работа с всички заинтересовани страни е решителна за успеха и устойчивостта на планираните проекти, и особено взаимодействието държава – община трябва да бъде оптимизирано, за да се прилагат по-комплексни решения за постигане на заложените цели. Тя посочи, че предвидените средства за културна и спортна инфраструктура, които в много случаи ще бъдат недостатъчни за пълно реновиране на сградите, биха могли да се насочат към публични сгради, а реновациите по културна и спортна инфраструктура да останат в плановете за интегрирано развитие или други програми, които засягат малките общини. Г-жа Христова завърши с призив общините да бъдат припознати като ключов партньор за осъществяването на дългосрочните ЕС и национални цели за устойчиво развитие.

Ключови изказвания от пленарната сесия:

„За да вървим в посока изпълнение на целите за ЕЕ и мащабно обновяване на сградния фонд, които стават все по-амбициозни, са необходими много и качествено подготвени проекти. Това изисква обучени, квалифицирани и опитни кадри по цялата верига на проектите. За да се създаде този капацитет, е необходимо устойчиво финансиране на проекти.“

Ивайло Алексиев, Агенция за устойчиво енергийно развитие

„Българските общини да бъдат припознати като ключов партньор, който винаги може да предостави разумни, работещи и ефективни решения, които със сигурност защитават и представляват интересите на гражданите.“

Таня Христова, община Габрово и ОМЕЕ ЕкоЕнергия

Дискусии в паралелните сесии и основни изводи от кръглата маса:

Паралелна сесия 1: Финансовите институции като ключов фактор за изпълнението на националните програми за подпомагане

Модератор: Драгомир Цанев

Сесията бе открита от г-н Драгомир Цанев (ЕнЕфект), който след кратка въстъпителна реч даде думата на лекторите. Първи в програмата бе г-н Марко Марков (Еконолер), който запозна аудиторията с начина на работа на експертните групи към проекта и постигнатите до момента резултати от Експертна група 2 (*Финансови механизми и инструменти, способстващи развитието на пазара на енергоефективни услуги и възобновяеми енергийни източници. Интеграция с Националния декарбонизационен фонд (НДФ) и други способстващи финансови платформи*). В основата на представянето беше изготвената от групата политическа препоръка - *Създаване на работещ сегмент към НДФ с капацитет да взаимодейства с иновативни модели за реализация на ЕЕ/ВЕИ проекти от типа на ЕСКО*. Г-н Марков поясни, че предложението на експертната група е насочено към създаване на благоприятна среда за развитие на иновативни бизнес модели за финансиране и изпълнение на ЕЕ и ВЕИ проекти. Бъдещият НДФ е все още в процес на структуриране и може да изиграе важна роля за развитието на този пазар. Задължителна предпоставка за това е планираните за предоставяне грантови схеми и субсидии да бъдат компетентно програмирани без създаване на предпоставки за конкуренция с пазарни механизми и/или финансови инструменти. НДФ би трябвало да „смесва“ безвъзмездни и пазарни средства и да предоставя „блендирани“ финансови инструменти на пазарните участници. Като минимум НДФ може допълнително да подобри подкрепата за иновативни бизнес модели (в т.ч. ЕСКО), като:

- Предложи преференциални дисконтови проценти за изкупуване на вземанията по ЕСКО договори;
- Приема енергийните спестявания, т.е. спестени разходи за доставка на енергия, като основно обезпечение вместо земя, ипотека и други подобни;
- Допуска по-дълги срокове на кредитиране, например 15-20 години, за да се сведат до минимум вноските от бенефициентите и да се направи заемния ресурс по-достъпен;
- Застрахова вземанията на ЕСКО компаниите, осигурявайки защита на паричните им потоци в случай на пропуснати плащания от техните клиенти.

В своето представяне г-жа Надя Данкинова (Фонд „ФЛАГ“) информира за новите инициативи на фонда, насочени в подкрепа на инвестициите в устойчива енергия. Фондът е пред стартиране на нова (втора) платформа за „зелени“ инвестиции в публичния сектор в партньорство с ЕИБ. Платформата ще осигурява дългосрочни финансови инструменти при ниски лихвени нива и без изисквания за „твърди“ обезпечения – единствено базирани на постигнатите спестявания. Г-н Любомир Царов (ФЛАГ) допълни, че благодарение на нов стартиращ проект по програма LIFE Фондът ще може да допълни финансовата подкрепа с безплатна техническа помощ за крайните бенефициенти. Техническата помощ ще позволи безвъзмездно техническо и финансово структуриране на проектите, които ще бъдат финансирани през платформата за „зелени“ инвестиции. Техническата помощ ще се предоставя за проекти, насочени към повишаване на ЕЕ в публични сгради (с възможна интеграция на ВЕИ за собствени нужди), изграждане на ВЕИ мощности собственост на и стопанисвани от органите на местното самоуправление, както и проекти за използване на геотермалния потенциал за производство на енергия. Инвестициите, получили техническа помощ по линия на проекта по програма LIFE, може да бъдат финансирани през инвестиционната платформа на ФЛАГ.

Г-жа Данкинова заяви, че инвестиционната платформа и допълващата техническа помощ ще бъдат напълно оперативни в рамките на 2-3 месеца и услугата ще бъде популяризирана през всички комуникационни канали, включително бъдещите кръгли маси на проекта. Инвестиционната платформа ще бъде отворена и за подкрепа на проекти, които не са успели да се финансират по линия на ПВУ или програмите на ЕС.

Г-жа Галя Василева (ФЕЕВИ) потвърди готовността на представляваната от нея институция да финансира както проекти за ЕЕ, така и такива, свързани с производството на енергия от ВЕИ за собствено потребление както в публичния, така и в частния сектор. Тя даде няколко примера за успешно реализирани ВЕИ проекти за собствени нужди, които са получили финансиране от ФЕЕВИ. Г-жа Василева добави също така, че ФЕЕВИ работи непрекъснато, а не кампанийно и е отворен постоянно за своите клиенти. Като предимство на продуктите, предлагани от Фонда, г-жа Василева изтъкна възможността за прилагане на фиксиран лихвен процент за целия период на финансирането, което в днешните несигурни условия на паричните пазари предоставя допълнителна сигурност на клиентите на ФЕЕВИ.

Г-жа Дочка Василева (Фонд на фондовете) сподели, че смесването на пазарно и безвъзмездно финансиране ще става все по-разпространено. Този подход ще бъде сред приоритетите и в новия програмен период на част от програмите на ЕС, като и самият ФНФ възнамерява да структурира подобни продукти в близко бъдеще.

Основните изводи и заключения, направени в края на сесията, бяха следните:

- С все по-широкия обхват на инструменти, смесващи безвъзмездни средства с пазарно финансиране, подходът със 100% грант остава в миналото.
- Пазарът на финансови инструменти, насочени към ЕЕ и ВЕИ както за публичния, така и за частния сектор, се развива добре и финансовите институции добавят иновативни подходи, за да посрещнат нуждите на своите клиенти.

- Все повече собственици на проекти (отново от публичния и частния сектор) предпочитат да се обърнат към гъвкавите условия на финансовите инструменти като източник на финансиране, отколкото да чакат несигурните схеми за безвъзмездно подпомагане. В настоящите условия на енергийна криза и силно волатилни цени на енергоизточниците инвестициите във ВЕИ и ЕЕ стават все по-финансово атрактивни.

Паралелна сесия 2: Ролята на общинските системи за енергиен мениджмънт и стандарти за привличане на пазарно финансиране

Модератор: Станислав Андреев

Сесията беше открита от г-н Станислав Андреев, който очерта връзките между компетентното управление на енергията в общините и способността за привличане на качествен финансов ресурс. Г-н Андреев продължи с кратка презентация на тема енергиен мениджмънт (ЕМ), като наблегна на няколко основни момента при структуриране на ЕЕ/ВЕИ проекти: (i) фаза на планиране, (ii) фаза на събиране на данни, което е силно облекчено от присъствие на система за ЕМ, (iii) фаза на осигуряване на финансиране (кредити, ЕСКО схема, европейско финансиране и т.н.), (iv) фаза на избор на изпълнител чрез обществена поръчка, (v) фаза на изпълнение, (vi) фаза на сертифициране на спестяванията. Беше споменато, че ключова е втората фаза, когато анализът на данните от системата на ЕМ спомага за приоритизиране на проекта спрямо други такива, както и за аргументация пред финансови институции при кандидатстване за финансиране.

В заключение, г-н Андреев подчерта, че системите за ЕМ са бързо изплащаща се във времето инвестиция, която спомага за дефиниране на качествени проекти от страна на общините, които от своя страна имат по-голям шанс за привличане на финансиране от страна на банки и специализирани фондове.

Г-н Цеков от Националния доверителен екофонд (НДЕФ) представи кратка предистория на механизмите за финансиране на фонда и наблюденията си върху системите за ЕМ. Той наблегна на факта, че ЕМ спомага за по-голяма прозрачност на проектите, генериране на ясни анализи, които представляват интерес за финансовите експерти от банките и специализираните фондове. В този смисъл НДЕФ е включил изискване за наличие на система за ЕМ в оперативното си ръководство за кандидатстване за финансиране.

По отношение на опита си с ЕСКО компании г-н Цеков допълни, че наличието на данни и анализи от системи за ЕМ спомага за изготвяне на оптимални и прецизни технически оферти.

Г-н Цеков разказа за редица проекти, в които участва НДЕФ и имат общи сечения с ЕМ: (i) Investment Confident Project (ICP) – проект, който предоставя протоколи за следване при всяка фаза на проекта в зависимост от неговия тип, в т.ч. и за етапа на измерване

и верификация на постигнатите спестявания, (ii) повишаване на капацитета на общинската администрация в използването на системи за ЕМ.

След г-н Цеков думата беше дадена на г-жа Надя Николова-Деме от Софена. Тя сподели, че системите за ЕМ са заложили като решение в Закона за устройство на територията, Закона за енергийната ефективност и Закона за предучилищното и училищното образование. Тя представи примерни справки от дейности по ЕМ от няколко училища и детски градини, след което направи кратък анализ на представените данни.

Г-жа Николова-Деме представи данни за спестяванията, които може да се генерират от прилагането на ЕМ и заключи, че системният подход, какъвто дава ISO 50001, постига най-добри резултати.

В последната част на дискусиата думата беше дадена на г-н Кирил Райчев от Алианс за енергийна ефективност. Г-н Райчев представи гледната точка на ЕСКО компаниите по отношение на системите за ЕМ. На първо място той отбеляза, че в Закона за енергийната ефективност ЕСКО договорите са строго регламентирани и е заложило да включват в себе си механизъм за измерване и верификация на постигнатите енергийни спестявания. В този смисъл темата за ЕМ е задължителна за този клас компании.

Г-н Райчев наблегна на изказването на г-н Цеков, че наличието на данни от енергийно потребление/ЕМ спомага за изготвяне на оптимални технически предложения. В допълнение, самото наличие на система за ЕМ е показателно за клиента – той има отношение към разходването на енергия, инвестирал е в контрол и оптимизация на този разход, което автоматично го прави по-нискорисков и желан за съвместна работа партньор.

Не на последно място г-н Райчев обърна внимание на възможността общините да изготвят качествени и съвместими пулове от проекти (няколко технически съвместими сгради да бъдат групирани в един проект за реновация) с помощта на системи за ЕМ и да направят избор на ЕСКО изпълнител чрез механизма на състезателния диалог от Закона за обществените поръчки.

В ключови моменти от дискусиата думата беше давана на г-н Тодор Попов, директор Дирекция „Административно, правно и информационно обслужване”, община Габрово. Г-н Попов представи перспективата на общината по отношение на системите за ЕМ. Той насочи вниманието към необходимостта от изграждане на капацитет в общинската администрация по отношение на ЕМ, както и към ползите от партниране с експертната общност при избора и реализацията на проекти за ЕЕ/ВЕИ.

Основните изводи и заключения, направени в края на сесията, бяха следните:

- Системите за ЕМ спомагат за качествено приоритизиране и групиране (агрегиране) на проекти за сградно обновяване от страна на общинските администрации, които са предпочитани от страна на ЕСКО компании и финансиращи институции;

- Анализите, генерирани от системите за ЕМ, дават още едно ниво на аргументация пред финансиращите институции за необходимостта от изпълнение на представените за финансиране ЕЕ/ВЕИ проекти;
- Генерираните спестявания от ЕМ изплащат в кратки срокове инсталираните системи и могат да осигурят работна заплата на професионални експерти;
- Иновативни услуги и решения могат да бъдат реализирани с помощта на механизма на състезателния диалог, регулиран в Закона за обществените поръчки.

Заклучителна сесия – Научени уроци и предстоящи дейности

Модератор: Драгомир Цанев

Втория ден от събитието започна с представяне на законовата рамка и финансирането на енергийни кооперативи в Гърция, направено от Алис Коровеси, INZEB. Тя спомена, че гръцкото правителство дава 1 млрд. евро месечно да субсидира сметките за ток на гражданите и бизнеса, което може да се разгледа като възможност да се преосмисли ползата от ЕЕ и възобновяеми източници (ВЕИ). Г-жа Коровеси запозна аудиторията с гръцките приоритети за финансиране на ЕЕ, като започна с реновацията на жилищните сгради. В Гърция имат много успешна програма, която започва преди 8 г. От 2020 г. имат поставена цел да реновират 600 000 сгради, като приоритет са домакинства с ниски доходи. Сградите в публичния сектор се реновират по програма „Електра“, която е оперирала преди, започва отново преди няколко дни с наличен бюджет от 640 млн. евро и цели обновените сгради да достигнат категория Б, а за сградите, използвани от малки и средни предприятия, до дни стартира програма с бюджет 540 млн. евро. Г-жа Коровеси коментира, че според нея гръцкият НПВУ е добре структуриран, с бюджет от 30.5 млрд. евро, като 88.7% от тях са за обновяване на сградния фонд. Тя също представи резултати от дискусии със заинтересовани страни в рамките на проекта SMAFIN, в който участват 4 държави, изтъквайки няколко важни извода за жилищния сектор: банките търсят подкрепа от други организации при оценка на инвестицията, също така моделът за обслужване на едно гише може да бъде полезен инструмент за насърчаване на частния капитал. Що се отнася до публичния сектор, тя коментира, че изводите сочат, че ЕСКО компаниите трябва да участват в обновяването, но моделът по една или друга причина не работи, липсват данни, групирането на проекти е трудно поради различни административни и законови причини, а анализът на разходите и ползите трябва да включва всички ползи, а не само енергийните спестявания. Г-жа Коровеси заключи, обръщайки се към темата за енергийните кооперативи и споделяйки спецификите на гръцкия контекст, че в Гърция съществуват 1258 кооператива от 2018 г., които оперират 879 проекта с капацитет 613 MW.

Г-н Иржи Карасек, SEVEп, говори на тема „Практическо приложение на ЕСКО схеми в публични сгради“. Презентацията започна с информация за кръгли маси в Чехия и Словакия, преминавайки през структурата им, стратегията за формиране на теми за обсъждане, участници и резултати досега. Кръглите маси работят в посока на устойчиво финансиране и подобряване на ефективността на финансовите инструменти,

създаване на единна методология за отчитане на екологични, социални и управленски стандарти (ESG) в строителния сектор, подпомагане на прилагането на договорите с гарантиран резултат, подпомагане на общини и конкретно в изработването на техните планове за устойчиво развитие. Г-н Карасек коментира, че ЕСКО пазарът в Чехия работи много добре. Той представи кратка статистика: от 1994 г. до сега са обновени 1274 сгради част от 275 проекта с договор за гарантиран резултат, като срокът им на откупуване е между 5 и 10 г., с максимален такъв – 12 г. Две търговски банки работят заедно с ЕСКО компаниите по подобни проекти. В момента санирането на сградите се финансира чрез субсидии, а технологиите – чрез договори с гарантиран резултат. Г-н Карасек каза, че това, което се опитват да променят чрез кръглите маси, е финансирането по договорите с гарантиран резултат да не бъде част от публичния дълг на една община. Друг фокус е нов метод за дизайн и строителство на сгради, при който ЕСКО и строителните компании ще са отговорни за енергийните характеристики на сградата, както и продажба на бъдещи вземания от договорите с гарантиран резултат. Г-н Карасек завърши с два примера за обновени публични сгради чрез договори с гарантиран резултат.

Програмата за деня завърши с обобщение на дискусиите и направените изводи и обща дискусия с препоръки и коментари от присъстващите експерти.

Г-жа Теодора Станишева представи изводите от паралелната сесия „Ролята на общинските системи за енергиен мениджмънт и стандарти за привличане на пазарно финансиране“. Основното заключение, че ползите от внедряването на системи за управление на енергия многократно надвишават необходимите ресурси за тяхното прилагане, се потвърди и от представителите на финансиращите организации, за които е важно заложените цели във финансираните проекти да бъдат проследими и постигани. От друга страна, системите за ЕМ могат да подпомогнат ЕСКО компаниите в изготвянето на по-надеждни и прецизни технически оферти, както и с агрегирането на проекти, цялостно намалявайки риска за изпълнението им. Г-жа Станишева допълни, че за да имат общините достъп до иновативни решения, са необходими техническа подкрепа и изграждане на капацитет. В заключение, тя подчерта и значението на отделянето на ресурси за комуникационни дейности с крайните потребители, което да гарантира пълния ефект на мерките.

Г-н Кирил Райчев допълни, че ЕСКО процесът може да бъде регламентиран в България, подобно на други развити държави, като за тази цел трябва да се стремим към по-високо качество на проекти за ЕЕ, като визира процедури от типа на състезателен диалог, където се съревновават концепции и иновативност на решенията и не толкова количествено-стойностни сметки. Г-н Райчев направи съпоставка с Чехия, където ЕСКО компаниите предлагат решения, обвързани със субсидии, а в България компаниите трябва да се съревновават с безплатен финансов ресурс – комбинацията на двете решения би била вариант, който работи и за общините и техните бюджетни ограничения.

Г-н Тодор Попов коментира въпроса с вътрешния капацитет на общините, като подчерта, че е важно хората от различни направления с делегирани права да

обединяват или да изискват информация. Това е трудно за големи общини с голяма структура, тъй като ЕЕ обхваща много сфери и направления от дейността на различни звена, затова е важно всички дейности да бъдат обвързани. Той добави, че за тази цел може да се създаде конкретна длъжност и някой се занимава изцяло с това.

Г-н Драгомир Цанев отбеляза, че темата за общинските енергийни мениджъри е дискутирана дълги години, като още в началото вътрешната координация и работа с граждани е била заложена и трябва да продължи, заедно с ключови компетентности в различни сектори, които да позволяват ефективна комуникация. Той допълни, че развитието на този капацитет е ключово за прилагането на националните политики, които се реализират на местно равнище, като добави, че предстои изпълнението на международен проект, съсредоточен именно върху ролята на енергийните мениджъри.

След това г-н Цанев очерта изводите от другата паралелна сесия на тема „Финансовите институции като ключови фактори за изпълнението на националните програми за подпомагане“. На сесията бяха обсъдени възможности за реформиране на сегашните практики за финансиране на ЕЕ с цел привличането на все повече пазарни инвестиции и използването на енергийните спестявания като основен източник на финансов поток. Г-н Цанев потвърди, че този подход се подкрепя от всички финансови институции с реални примери, като спомена, че за частните банки темата за общинското финансиране не представлява основен интерес, поради съществуващата национална политика на безвъзмездно финансиране. Също така публичните финансови институции са на едно мнение относно развитието на финансовата система, което трябва да обхване следното: енергийни спестявания като основен източник на обезпечение, дълги срокове на кредитиране, преференции в лихвени проценти, добър механизъм за споделяне на риска и прилагане на различни гаранции и застрахователни подходи, както и техническа помощ – процес, който вече се наблюдава в работата на някои институции, както и на национално равнище. Обобщението на г-н Цанев приключи с напомнянето, че както за частния, така и за публичния сектор, е важно да се ускори процесът на обновяване на сградите, както и инвестициите в производство на енергия, за да успеем да постигнем поставените цели и да излезем от енергийната криза.

Г-жа Дочка Василева потвърди, че държавата прави стъпка в правилната посока за напредване с реформите, създаването на НДФ, използването на финансови инструменти и намаляването на грантовете, като добави, че техническата помощ е изключително важна за подготовка на проектите.

Г-н Марко Марков спомена, че е най-силно впечатлен от това, че съществуващите финансови институции вървят в правилна посока и без намесата на държавата. Той даде пример с платформата на Фонд „Флаг“ с ЕИБ, която се разработва и ще бъде допълнена с компонент на таргетирана техническа помощ по програма LIFE. Това ще повиши конкуренцията, както и качеството на услугите, а участниците на пазара ще получат още един достатъчно гъвкав източник на финансиране.

Националната кръгла маса на тема „Проектите за устойчива енергия на местно равнище като основен фактор за справяне с енергийните кризи“ бе закрыта от г-н Драгомир Цанев, който подчерта, че предоставената информация е дала допълнителна

ориентация в процесите и може да насочи очакванията и подготовката за следващите програми за финансиране в правилна посока. Той обяви и датата на следващата кръгла маса за финансиране на инвестиции в устойчива енергия – 29–30 ноември 2022 г., която ще се организира заедно с Асоциацията на българските енергийни агенции (АБЕА).